

SAKSDOKUMENTER TIL
MØTE I SJØPATTEDYRRÅDET
24. OG 25. JANUAR 2007

SAK 1/2007

REGULERING AV FANGST AV HVAL I 2007

1. SAMMENDRAG AV ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERINGER

Fiskeridirektoratet vil tilrå at det åpnes for fri fangst innenfor totalkvoten fra fangststart.

2. GJENNOMFØRING AV FANGSTEN I 2006

2.1 DELTAKELSE

Forskrifter om adgang til å delta i fangst av vågehval fastsettes årlig og har i hovedsak vært likelydende siden gjenopptakelsen av fangsten i 1993.

Et hovedvilkår har vært at søker har deltatt med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene. Videre må fartøyet være innført i merkeregisteret og søker må inneha minst 50% av eierandelene i det fartøyet som skal benyttes under fangsten. Søker må være ført på blad B i fiskermanntallet.

Det er også et vilkår at skytter om bord på fartøyet har bestått en særskilt skyteprøve med harpukanon og gevær, samt at skytter og konsesjonær deltar på de kursene som Fiskeridirektoratet bestemmer. Kursene har sammenheng med de kravene som stilles til utøvelse av fangsten, jf forskrift av 31. mars 2000 om utøvelse av hvalfangst.

Som tidligere år skulle fartøy som ønsket å delta i fangst sende skriftlig påmelding til Fiskeridirektoratet. Fristen var satt til 3. mars 2006.

Av de 31 fartøyene som fylte deltakervilkårene i 2006, deltok 28 fartøy. Erfaringer fra senere år viser at flere fartøy som har adgang til å delta i fangst likevel ikke deltar. I tillegg avslutter flere fangsten relativt tidlig, bla for å utnytte disponible kvoter i andre fiskerier. Videre anfører fartøyene de vanskelige mottaksforholdene og reguleringsiltak iverksatt av Norges Råfisklag, som viktige årsaker til mindre deltakelsesaktivitet de siste årene.

2.2 REGULERING

2.2.1 Områderegulering

Fordeling av kvoten ble behandlet på Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005.

Det var til dette møtet ikke fremkommet signaler om at fangst i 2006 burde reguleres ut fra de tidligere fangstområdene. Kart over IWC-områdene følger vedlagt (./.). Ved drøftelsene i rådet ble det derfor lagt til grunn en regulering som i 2005, hvor Norges økonomiske sone (NØS) ble regulert som ett fangstområde.

Som kjent forvaltes den norske fangsten av vågehval i samsvar med forvaltningsmodellen RMP. Modellen forutsetter bla at fangsten i løpet av en femårsperiode skal fordeles etter et bestemt forhold mellom de fastsatte forvaltningsområdene. Rapporter fra fangsten viser imidlertid at

antall hval fanget i Nordsjøen (område EN) og ved Jan Mayen (område CM) er veldig lavt i forhold til det den bør være for at forutsetningene om fangstfordeling på områder i RMP skal kunne oppfylles. Siste fangstår i inneværende periode er som kjent 2007.

Fiskeridirektoratet fikk i forbindelse med kvotefastsettelsen for 2006 signaler fra Fiskeri- og kystdepartementet om at det ved etablering av reguleringsopplegget for 2006 måtte tas tilbørlig hensyn til at de forpliktelsene (fangstfordeling på områder) som ligger i denne modellen søkes gjennomført. Det syntes derfor hensiktsmessig at det allerede fra dette tidspunktet ble lagt til rette for et reguleringsopplegg som søkte å bidra til en fangstfordeling som er i samsvar med forutsetningene innenfor RMP.

Fiskeridirektoratet foreslo at det i området sør for 62°N (område EN) ble åpnet for fri fangst og at samtlige fartøy som ønsket det kunne fangste i dette området. I utgangspunktet ble det således avsatt en områdekvote i størrelsesorden 9 dyr, mens eventuell fangst utover dette skulle avregnes den øvrige disponible kvoten i NØS, eventuelt årets kvote i EN. Det var således ikke en reell kvotebegrensning i dette området i 2006. Forslaget ble drøftet med Norges Småkvalfangerlag, som ga sin tilslutning til dette.

2.2.2 Kvoteregulering

Fiskeri- og kystdepartementet fastsatte som kjent kvoten for 2006 til 1.052 dyr, hvilket var en økning på 256 dyr fra 2005. Av totalkvoten på 1.052 kunne 609 vågehval fanges i NØS og fiskevernsonen ved Svalbard, noe som medførte en reduksjon på 42 dyr fra året før. Hele 443 dyr kunne fanges i fiskerisonen ved Jan Mayen. Dette var en økning på 298 dyr fra 145 dyr i 2005.

I 2006 ble det åpnet for fangst i internasjonalt farvann. Dette innebar at det også kunne drives fangst i område CM både innenfor fiskerisonen ved Jan Mayen og i internasjonalt farvann. Et hovedhensyn bak denne endringen var å øke interessen for fangst i dette området. Som kjent er fangstforholdene ved Jan Mayen ofte vanskelige. Værforholdene kan i lange perioder føre til at det ikke er mulig å utøve fangst, og i tillegg er bare et mindre antall fartøy sertifisert for å kunne gå til områdene ved Jan Mayen.

Fiskeridirektoratet var således særlig opptatt av å etablere et reguleringsopplegg som kunne initiere økt fangst ved Jan Mayen. En gikk derfor inn for at fartøy som ønsket å delta ved Jan Mayen kunne opprettholde både sin deltakeradgang og sine kvoter i NØS selv om de også valgte å gå til området CM. Det ble her tatt i betraktning den usikkerheten som ligger i fangsting i dette området, samt de økte drivstoffutgiftene disse fartøyene ville få.

Det var imidlertid ingen fartøy som ønsket å drive fangst i området CM i 2006. (I 2005 tok ett fartøy fem dyr i dette området).

Tabellen nedenfor viser totalkvoter fordelt på områder i perioden 1998 - 2006:

Tabell 1 Områdekvoter og totalkvoter

Områdekvoter	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²⁾	2005	2006
Barentshavet (øst)	283	310	228	260	318	330	153		
Barentshavet (vest)							170		
Vestfjorden	15	14	16	11	14	15	¹⁾		
Svalbard	129	135	103	120	148	150	113		
Nordsjøen ²⁾	178	215	244	127	155	179	89		
Sum NØS	605	674	591	518	635	674	525	651	609
Jan Mayen	66	79	64	31	36	37	145	145	443
Totalkvote	671	753	655	549	671	711	670	796	1.052

¹⁾ Kvoten i Vestfjorden inngår i kvoten for Barentshavet vest.

²⁾ I forhold til tidligere år, ble den nordlige grense for Nordsjø-området ble i 2004 flyttet sørover fra 64°30'N til 62°N.

2.2.3 Fangstperiode

I samsvar med Sjøpattedyrrådets tilrådning ble fangstperioden fastsatt til 1. april – 31. august. Fiskeridirektøren fikk adgang til å forlenge den ved behov, og den ble etter ønske fra næringen utvidet til 30. september.

2.2.4 Øvrige forhold

Som kjent opplever hvalfangstnæringen en vanskelig mottakssituasjon. Dette har bla ført til at salgslagene de seneste årene har funnet det nødvendig å iverksette reguleringstiltak av omsetningsmessige hensyn. Dette har utvilsomt lagt sterke hindringer på fangstutøvelsen, og har ført til at fartøy i gode fangstperioder har måttet stille fangsten i bero i et nærmere angitt tidsrom. Næringen viser til at mottakssituasjonen også bidrar til at en del fartøy er tilbakeholdne med å delta i fangsten, og at lønnsomheten som en følge av begrenset avsetning også reduseres.

2.3 FERDSKRIVER

I 2006 hadde alle 28 deltagende fartøy installert ferdskriver om bord. Samtlige ferdskrivere ble rekonfigurert før fangststart.

Under fangsten har ferdskriverne fungert tilfredstillende. Et fåtall fartøy fikk problemer med at strømmen gikk på ferdskriveren, men dette ble løst av installatør.

Alle databrikker er hentet inn fra fartøyene av ansatte i Fiskeridirektoratet.

Analyseresultatene viser at det for noen fartøys vedkommende er behov for å justere plasseringen av sensorene.

3. REGULERING AV FANGST AV HVAL I 2007

3.1 KVOTEFORDELING

Totalkvoten for 2007 tilsvarer kvoten for 2006, nemlig 1.052 vågehval. Av denne kvoten må 152 hval fanges i fiskerisonen ved Jan Mayen og i internasjonalt område (område CM). Det er således en disponibel kvote på inntil 900 vågehval i NØS (områdene EB, EW og EN) og i fiskevernsonen ved Svalbard (område ES). I områdene NØS og fiskevernsonen ved Svalbard er dette en økning på hele 291 dyr (48%) i forhold til kvoten i 2006, som var på 609 dyr.

Som i 2006 vil en foreslå å tillate fri fangst innenfor kvoten på 152 dyr ved Jan Mayen. Det legges til grunn at det også inneværende år vil bli adgang til å drive fangst i internasjonalt farvann.

Kvoten på 900 dyr i NØS og ved Svalbard er den høyeste tildelte kvoten etter at fangsten ble gjenopptatt i 1993. En må helt tilbake til 1984 for å finne et fangstresultat i disse områdene på omtrent samme nivå som årets kvote. I 1984 ble det skutt i alt 804 vågehval og det deltok da 55 fartøy i fangsten det året, dvs at det ble skutt 14,6 dyr i gjennomsnitt pr fartøy. I 1983 skjøt 79 fartøy totalt 1869 dyr, dvs 23,6 dyr pr fartøy.

Da kvotene de siste årene ikke har blitt utnyttet, er hovedutfordringen både for næringen og forvaltningsmyndighetene å bidra til å legge forholdene til rette for at totalkvoten i 2007 blir utnyttet.

Oversikten nedenfor viser kvoteutnyttelsen i perioden 2001 – 2006:

Tabell 2: Kvoteutnyttelse 2001 - 2006

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kvote	549	671	711	670	796	1052
Fangst	552	634	647	543	639	545
Rest	-3	37	64	127	157	518

Som kjent har restkvotene vært relativt store de siste årene, se tabellen ovenfor. Flexibiliteten i fangstutøvelsen har imidlertid økt ved at områdebegrensningene i reguleringssammenheng er fjernet og at inspektørøpplegget nå primært er erstattet av ferdskrivere. Den økte flexibiliteten gjenspeiles imidlertid ikke i kvoteutnyttelsen.

Bortsett fra i 2006 har utnyttelsen av kvotene utenfor kysten av Nord-Norge (område EW) vært relativt god. Det er særlig kvoten ved Jan Mayen som så å si ikke har blitt utnyttet de siste årene, og i årene før 2005 bød det også på problemer å få tatt kvotene i Nordsjøen (område EN). Utenfor kysten av Nord-Norge ble fangsten i 2006 i lengre perioder hindret av sterk vind.

Den betydelige størrelsen på totalkvoten, herunder den vesentlige økningen i NØS og i fiskevernsonen ved Svalbard, reiser spørsmål om det i 2007 er behov for å fastsette kvotereguleringer på fartøynivå.

For det første vil en fordeling av kvoten i 2007 uten overregulering, medføre en betydelig kvoteøkning på fartøynivå i forhold til størrelsen på maksimalkvotene i 2006. Maksimalkvotene

ved sesongens begynnelse i 2006 var overregulert med ca. 9% og fartøykvoter i 2007 tilsier en økning på over 30 % på de ulike lengdegruppene.

Dersom en forutsetter at anslagsvis 30 fartøy vil delta i fangsten i 2007, vil en flat fordeling av kvoten for eksempel kunne gi 30 dyr pr fartøy, hvilket er høyere kvote enn den største maksimalkvoten i 2006 (27 dyr). I 2006 hadde 7 fartøy en fangst på over 27 dyr mens det i 2005 bare var 3 fartøy som hadde tilsvarende fangst.

Dersom ordningen med kvoteregulering på fartøynivå skal videreføres, vil dette med en totalkvote på 900 dyr kreve en betydelig overregulering. Maksimalkvotene ville bli så store at de bare ville ha en begrensende effekt overfor de største og mest effektive fartøyene.

Eventuelle maksimalkvoter vil også bli betydelig større enn fangstresultatet som de mest fangsteffektive fartøyene har oppnådd de siste årene. Ikke siden 2003 har et fartøy fanget mer enn 40 dyr på en sesong. I 2006 var det beste fangstresultatet et fartøy oppnådde 37 dyr mens det tilsvarende tallet for 2005 var 29 dyr. Det høyeste fangstresultatet et fartøy har oppnådd i årene etter 2000 er 60 dyr. Dersom en skal lykkes med å utnytte kvoten i 2007, må de mest fangsteffektive fartøyene oppnå et fangstresultat som ligger i nærheten av dette nivået.

Fiskeridirektøren kan således ikke se at det i 2007 er behov for en regulering på fartøynivå.

Når det gjelder fangst ved Jan Mayen (område CM) vil Fiskeridirektøren at forslå at fartøy som ønsker å delta ved Jan Mayen i tillegg kan opprettholde sin deltakeradgang i NØS og ved Svalbard (EB, EN, ES og EW). Under henvisning til ovennevnte vil Fiskeridirektøren foreslå følgende:

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som fyller vilkårene for å delta i fangst av vågehval i 2007, kan drive fri fangst i Norges økonomiske sone (område EB, EN og EW), fiskerisonen ved Jan Mayen (område CM) og i fiskevernsonen ved Svalbard (område ES).

Fiskeridirektøren gis fullmakt til å stoppe fangsten i de enkelte fangstområdene når områdekvotene beregnes tatt.

Fiskeridirektøren gis fullmakt til å endre forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for en hensiktsmessig gjennomføring av fangsten.

3.2 STARTDATO

Fiskeridirektøren vil foreslå at fangstperioden som i 2006 fastsettes til 1. april – 31. august 2007, men at Fiskeridirektøren kan utvide den dersom hensynet til fangstutviklingen tilsier det.

Fiskeridirektøren foreslår fangstperiode 1. april – 31. august, og at Fiskeridirektøren gis fullmakt til å forlenge den.

4. DELTAKELSE I FANGSTEN I 2007

4.1 VILKÅR FOR DELTAKELSE

Under henvisning til Fiskeri- og kystdepartementets beslutning om å stille etablering av konsesjonsordning for fangst av hval i bero, har Fiskeridirektoratet utarbeidet høringsnotat om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2007. Forslaget ble sendt på høring 3. november 2006. Forslag om forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2007 ble oversendt Fiskeri- og kystdepartementet 11. januar 2007.

Forslaget inneholder en tilrådning om å videreføre tidligere års deltakervilkår. I St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004) legges det til grunn at fangstkapasiteten i hvalfangstflåten er tilstrekkelig med dagens kvotenivå (2003/2004). Imidlertid viser kvoteutviklingen og fangststatistikken at hvalfangstflåten av ulike årsaker ikke fangster de disponible kvotene.

Fiskeridirektøren vil vise til betydningen av de disponible kvotene tas, både ut fra nasjonale og internasjonale hensyn. Fiskerimyndighetene har også et selvstendig ansvar for å legge til rette for at fangstkapasiteten er i samsvar med kvotegrunnlaget. Fiskeridirektoratet slutter seg til at det bør utvises varsomhet med å endre flåtestrukturen fra små til større fartøy. Imidlertid er hensynet til å legge til rette for økt fangstkapasitet også tungtveiende, og bedre fangstresultater vil samtidig i vesentlig grad bidra til å styrke legitimiteten av fangsten.

Fiskeridirektøren har i sitt forslag til Fiskeri- og kystdepartementet opprettholdt forslaget om rekruttering slik det fremgår av høringsnotatet av 3. oktober 2006. En finner det vanskelig å eksakt definere hvilke vilkår som skal være oppfylt for at ny søker skal kunne gis tillatelse til å delta i fangst. Rekrutteringsbestemmelsen er derfor noe generelt utformet. Imidlertid er det særlig tatt sikte på fartøyeier som tidligere har drevet fangst av brugde, fartøyeier som tidligere har deltatt i fangst med eget eller annet fartøy og eiere av selfangstfartøy. Tillatelse til eiere av sistnevnte fartøygruppe kan avgrenses til nærmere definerte områder.

4.1.1 Kurs

For å kunne delta i fangst må søker og skytter gjennomgå slike kurs som Fiskeridirektoratet bestemmer. Det har ikke vært avholdt kurs siden våren 2005, og at det er dette som nå legges til grunn. Det synes ikke å være behov for å avholde kurs inneværende år. Imidlertid vil eventuelle nye deltakere i fangsten måtte få foreskrevet opplæring, og det tas således sikte på at det avholdes kurs for disse, tentativt i slutten av mars.

Den som skal skyte hval må hvert år avlegge godkjent skyteprøve for fangst av hval.

4.1.2 DNA

Fiskeridirektøren forslår i forslag til forskrift om adgang til å delta i fangst av hval i 2007, at adgangen til å stille vilkår om at ansvarshavende om bord tar DNA-prøver videreføres.

5. BRUK AV FERDSKRIVER FOR ELEKTRONISK OVERVÅKING AV HVALFANGST

5.1 FERDSKRIVER

Prosjektet ”Uvikling av ferdskriver ”blåboks” for elektronisk overvåking av hvalfangst 2001 – 2005” er nå avsluttet.

Fiskeridirektoratet overtok 1. januar 2006 ansvaret for å legge til rette for bruk av ferdskriver som et ledd i oppfølging og kontroll av utøvelse og gjennomføring av hvalfangsten. Fra innværende fangstsesong er således samtlige deltakende fartøy pålagt å ha installert ferdskriver for elektronisk overvåking av fangsten.

Ferdskriveren skal være i samsvar med kravspesifikasjoner fastsatt av Fiskeridirektoratet, og skal være installert av en av Fiskeridirektoratet godkjent installatør. Likeledes skal service og vedlikehold foregå hos autorisert installatør. Fiskeridirektoratet har godkjent firma JM Hansen AS i Tromsø som installatør av ferdskriver.

Da 2006 var det første året ferdskriveren var implementert som et ordinært vilkår for deltakelse i fangsten, fant Fiskeridirektoratet det hensiktsmessig å videreføre en tett oppfølging av fartøyene. Dette gjaldt både i forbindelse med installering/rekonfigurering av ferdskriver, og i forhold til gjennomføringen av fangsten.

Fiskeridirektoratet utarbeidet forslag til forskrift om bruk av ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst. Forslaget er en videreføring av de retningslinjene som har vært gjort gjeldende overfor fartøyene i utprøvsperioden. Det er videre bygget over tilsvarende prinsipper som gjelder for satellittbasert overvåking av fiskefartøy.

Forslaget har vært sendt på høring. Fiskeridirektoratet har ikke mottatt vesentlige merknader til forslaget. Norges Småkvalfangerlag har vist til at laget ikke ønsker å kommentere forslaget før erfaringene og resultatene fra årets fangst er avklart.

Det tas sikte på at forskriften vil bli vedtatt og iverksatt fra og med fangstsesongen 2007.

Forslaget følger vedlagt (/).

5.2 INSPEKTØRER

Det vil bli vurdert om det i tillegg er behov for et inspektørbasert kontrollopplegg, hvor det på stikkprøvebasis eventuelt vil bli plassert inspektører om bord for en kortere periode.

FORSKRIFT OM BRUK AV FERDSSKRIVER FOR ELEKTRONISK OVERVÅKING AV HVALFANGST

Fiskeri- og kystdepartementet har ..... 2007 i medhold av lov av 3. juni 1983 nr.40 om saltvannsfiske m.v § 4 første ledd bokstav s, bestemt:

§ 1 Stedlig virkeområde

Denne forskriften gjelder for norske fartøy som driver fangst av hval i farvann under norsk fiskerijurisdiksjon eller i farvann utenfor noen stats fiskerijurisdiksjon.

§ 2 Saklig virkeområde

Norske fartøy som har fått tillatelse til å drive fangst av vågehval skal ha installert ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst.

§ 3 Definisjon

Med ”ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst” forstås datalogger med datakort og sensorer med tilførselskabler.

§ 4 Utstyr

Ferdskriver for elektronisk overvåking av hvalfangst skal være godkjent av Fiskeridirektoratet og installert av en av Fiskeridirektoratet godkjent installatør.

Før sesongstart skal ferdskriveren startes og samtlige funksjoner kontrolleres av godkjent installatør.

§ 5 Plikt til å påse at ferdskriveren er i drift

Ansvarshavende skal før avgang til feltet kontrollere at dioden på ferdskriveren lyser. Når fartøyet er i fangst, skal tilsvarende kontrolleres hver 24. time.

Tidspunktet for kontroll skal føres i merknadsrubrikken i fangstdagboken.

§ 6 Forbud mot å slå av, skade, ødelegge eller manipulere utstyret

Det er forbudt å slå av, skade, flytte eller på annen måte manipulere ferdskriveren.

Ansvarshavende om bord på fartøyet skal påse at:

- a) ferdskriveren ikke åpnes og forseglingene ikke brytes
- b) sensorer som er tilkoblet ferdskriveren ikke endres/blokkeres/flyttes/skades
- c) strømforsyningen ikke brytes
- d) ferdskriverutstyr ikke fjernes fra fartøyet

§ 7 Feil i forbindelse med ferdskriveren

Dersom det oppstår feil i forbindelse med ferdskriveren, slik at skudd/fangst ikke blir registrert eller dioden ikke lyser, skal fartøyet avslutte fangsten. Ansvarshavende om bord skal straks ta kontakt med Fiskeridirektoratet.

Fangsten kan ikke gjenopptas før feilen er utbedret. I særlige tilfeller kan Fiskeridirektoratet gi tillatelse til at fartøyet midlertidig kan fortsette fangsten uten elektronisk ferdskriver.

§ 8 Omkostninger

Omkostninger i forbindelse med installasjon og bruk av ferdskriver skal dekkes av fartøyeier.

§ 9 Delegasjon

Fiskeridirektøren kan gi nærmere regler om etablering og gjennomføring av ordningen med bruk av ferdskriver; herunder regler om krav til ferdskriver, tilsyn og kontroll.

§ 10 Straff og inndragning

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

SAK 2/2007

REGULERING AV FANGST AV SEL I 2007

1. SAMMENDRAG AV ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERINGER

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av reguleringsopplegget fra 2006, herunder en inspektørordning som innebærer at kjøttkontroll kan gjennomføres på feltet.

2. GJENNOMFØRING AV FANGSTEN I 2006

2.1. VESTERISEN.

Fire fartøy deltok i fangst av sel i Vesterisen i 2006, og hvert fartøy gikk en tur.

TAC (Total Allowable Catch) for klappmyss i Vesterisen ble fastsatt til 4000 dyr, og TAC for grønlandssel i Vesterisen ble 31.200 voksne dyr. Da russerne heller ikke i 2006 ønsket å drive fangst i Vesterisen, ble de norske kvotene identiske med TAC.

Åpningsdato for fangst av klappmyss var 20. mars og for grønlandssel 10. april. Ordinær fangstperiode varte til 30. juni for grønlandssel og til 10. juli for klappmyss.

Tidligere års definisjon av diende selunger av grønlandssel og klappmyss ble videreført i 2006. Dette innebærer at en unge av grønlandssel var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjonen ikke var forbudt å ta unger som diet etter denne dato. Tilsvarende dato for klappmyss ble satt til 20. mars.

Norske fartøy fikk som tidligere år tillatelse til å drive fangst i Grønlands fiskerisone dersom isforholdene gjorde dette nødvendig. Forutsetningen var imidlertid at inspektørene om bord var veterinærer eller liknende, og at de hadde gjennomgått kurs, samt at kopi av inspektørrapportene oversendes grønlandske myndigheter etter fangstens avslutning. I tillegg ble det gitt tillatelse for fartøy til å drive fangst i Islands økonomiske sone. Isforholdene tilsa at store deler av fangstingen foregikk i grønlandske og islandske farvann.

2.2. ØSTISEN.

To fartøy deltok i fangst i Østisen i Russlands økonomiske sone. Russiske myndigheter påla fartøy som drev fangst å ha russisk inspektør om bord.

I Østisen ble TAC for grønlandssel fastsatt til 53.000 voksne dyr, hvorav den norske part ble tildelt en kvote på 15.000 voksne dyr. Kvoten kunne tas i form av ikke-diende unger ut i fra en omregningsfaktor der 2,5 unger tilsvarer ett voksent dyr.

Fangstperioden i Østisen ble for norske fartøy fastsatt til perioden 23. mars til 15. mai.

2.3. FANGSTRESULTATER

Når det gjelder fangstresultater for 2006 vises det til tabellen nedenfor:

OVERSIKT OVER NORSK SELFANGST I 2006 FORELØPIGE OPPGAVER

	Fangstfelt			I alt
	Vestisen	Østisen		
Antall innklareringer	4	2		6
GRØNLANDSSEL				
KVOTE	Stk.	31 200 ¹	15 000 ²	41 200
FANGST				
Unger	"	2 343	147 ⁴	2 490
Eldre dyr	"	961	9 939 ⁵	10 900
Antall dyr i alt	"	3 304	10 086	13 390
Unger omregnet til eldre		1 172	59	1 230
Eldre dyr		961	9 939	10 900
Sum eldre dyr		2 133	9 998	12 130
Restkvote		29 068	2	29 070
KLAPPMYSS				
KVOTE	Stk.	4 000 ³	-	4 000
FANGST				
Unger	"	3 079 ⁶	-	3 079
Eldre dyr	"	568 ⁷	-	568
Antall dyr i alt	"	3 647	-	3 647
SAMLET ANTALL DYR	Stk.	6 951	10 086	17 037
Spekk	Tonn	152	364	516

¹ Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarer 2 unger ett voksent dyr.

² Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarer 2,5 unger ett voksent dyr.

³ Antall dyr uansett alder.

⁴ Inklusive unge (1+) tatt til forskningsformål

⁵ Inklusive 62 voksne dyr tatt til forskningsformål

⁶ Inklusive 11 dyr tatt til forskningsformål

⁷ Inklusive 4 voksne dyr tatt til forskningsformål

2.4 INSPEKTØRORDNINGEN

Samtlige fartøy som deltok i fangst i 2006 hadde ved fangststart inspektører om bord. Inspektørene deltok sammen med skipper og fangstfolk på kurs som ble avholdt umiddelbart før avgang til feltet. Det ble holdt kurs både i Tromsø og i Ålesund.

I henhold til forskrift av 6. mars 2003 om hygiene og kontroll ved produksjon og omsetning av kjøtt fra sjøpattedyr (sjøpattedyrforskriften), skal alt kjøtt som skal omsettes til folkemat være godkjent av offentlig tilsynsveterinær.

Kontroll av selkjøtt kan utføres om bord på fangstfartøy ute på feltet, under forutsetning av at

1. fartøyet er godkjent iht nærmere bestemmelser og
2. inspektøren har veterinær kompetanse og er godkjent av offentlig tilsynsmyndighet for å utføre kjøttkontroll.

For å bidra til fartøyenes muligheter til å omsette selkjøtt har Fiskeridirektoratet sagt seg villig til i størst mulig utstrekning å søke å engasjere veterinærer som inspektører. I 2006 viste dette seg spesielt vanskelig, og det var derfor ett fartøy som ikke fikk veterinær som inspektør og derfor ikke kunne få utført kjøttkontroll om bord.

De øvrige inspektørene ble i tillegg til ordinære kontrolloppgaver pålagt å utføre kvalitetskontroll av selkjøtt på feltet. Kort tid etter at fangsten var kommet i gang ble imidlertid en av inspektørene i Vesterisen syk, og måtte avslutte engasjementet. Fartøyet fikk fortsette fangsten uten inspektør om bord, mot at de øvrige inspektørene i den grad det var praktisk gjennomførbart skulle foreta stikkprøvebasert kontroll av fartøyet, herunder kjøttkontroll. Denne ordningen ble klarert med Mattilsynet.

Fiskeridirektøren har foretatt en gjennomgang av samtlige inspektørrapporter og har ikke funnet grunnlag for spesielle reaksjoner. Rapportene følger vedlagt (././.).

2.5 RAPPORTERING TIL GRØNLANDSKE MYNDIGHETER

Grønlandske myndigheter har i løpet av fangstsesongen etterlyst forskriftsmessig fangstrapportering fra de norske fartøyene.

3. REGULERING AV FANGST AV SEL I 2007

3.1. VESTERISEN

3.1.1 Kvoter

Havforskningsinstituttet har utarbeidet notat med bakgrunnsmateriale om fangst og reguleringer av ishavssel i 2007. Uttalelsen følger som vedlegg til saksdokumentene. Når det gjelder arbeidet med å utvikle biologiske referansepunkter for grønlandssel og klappmyss fremgår følgende:

”Arbeidet med å utvikle biologiske referansepunkter for ishavsselene

ICES har slått fast at nivå for fangstuttak av ishavssel må settes innfor rammene av et føre-var-prinsipp (Precautionary Approach = PA) slik at der ikke foreligger noen risiko for kollaps i bestandene. WGHARP har derfor startet en prosess med å utvikle et PA-basert system med foreslåtte biologiske referansepunkter. Innafor dette rammeverket identifiseres Precautionary Reference Point (PRP, ”Føre-var-nivå”) og Limit Reference Point (LRP, ”Nedre-grense-nivå”) for hver den enkelt bestand. På hvert nivå legges det inn en definert handlingsplan som skal være retningsgivende for hvilke forvaltningstiltak som skal settes inn.

Under forhandlingene i Den Blandete Norsk-Russiske Fiskerikommisjonen i Tromsø i november 2006 ble det uttrykt bekymring for størrelsen på grønlandsselbestandene og deres beiting på ressursene i Barentshavet. Det ble drøftet mulige problemløsninger, herunder muligheten til periodevis å legge seg på fangstuttak over likevektsnivå. Dersom en slik strategi implementeres er anbefalingen at dette gjennomføres innafor rammene av det nye PA-baserte forvaltningssystemet som er under utvikling i ICES. Nøye overvåkning av effekt på bestandene vil være helt nødvendig – det er viktig at bestandene beholder statusen data-rike. Når bestandene er tatt ned til ønsket nivå, må nytt likevektsuttak beregnes slik at man kan holde bestandene på dette nivået.”

Bestandene av grønlandssel og klappmyss ble vurdert på WGHARPs møte i september 2005 og juni 2006. På bakgrunn av rapportene fra WGHARP har ICES formulert nye vurderinger av status og retningslinjer for forvaltning av selbestandene i Vesterisen og Østisen fra og med fangstsesongen 2007.

Fordi det ikke foreligger noen forvaltningsråd og fordi prosessen med å definere biologiske referansepunkter for grønlandssel og klappmyss ikke er fullført, kunne ICES ikke gi forvaltningsråd for disse bestandene. ICES identifiserte likevel hvilket fangstnivå som med stor sannsynlighet vil sikre at bestandene holder seg på dagens nivå i løpet av en 10 års periode.

Grønlandssel i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til tilrådingen fra Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen i november 2006, og tilrår i samsvar med denne at det ved kvotefastsettelsen for 2007 tas utgangspunkt i fangstnivå som foreslått av ICES. Likevektsfangst for 2006 og årene fremover forutsatt konstant fangst, er av ICES beregnet til 31. 200 ett år gamle og eldre dyr. Ved fangst av dyr under ett år benyttes en omregningsfaktor hvor to unger tilsvarer ett voksent dyr.

Klappmyss i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til at det i 2005 ble gjennomført et talletokt i kasteperioden for å beregne ungeproduksjonen hos klappmyss. Resultater fra dette viser en betydelig lavere ungeproduksjon enn ved forrige talletokt i 1997. Havforskningsinstituttet uttaler:

”Fordi foreløpige resultater fra tellingene i 2005 tydet på nedgang i ungeproduksjonen, anbefalte ICES i 2005 at det ble utvist stor forsiktighet ved videre forvaltning av denne bestanden. TAC ble derfor satt til 4.000 dyr i 2006. Telleresultatene fra 2005 er nå klare, og nedgangen fra 1997 bekrefte. ICES har i 2006 konkludert at selv med fangsttopsjoner

utregnet med PBR-metoden (Potential Biological Removal) (2.200 dyr per år) vil det være fare for at bestanden ikke klarer å ta seg opp igjen, i verste fall reduseres ytterligere. ICES anbefaler derfor at det ikke bør tillates fangst av klappmyss i Vesterisen fra og med sesongen 2007. Unntatt fra dette forbudet er en begrenset fangst til forskningsformål.

Havforskningsinstituttet anbefaler at konklusjonen fra ICES tas til etterretning, og at videre uttak av klappmyss i Vesterisen stoppes helt fra og med sesongen 2007 og til det blir avklart om den observerte nedgang i ungeproduksjon er et uttrykk for reell bestandsnedgang, eventuelt til en ser en tilfredsstillende bedring i bestandssituasjonen.”

Ungeproduksjonen er i 2005 estimert til 16.900 dyr mot 24.000 i 1997.

Havforskningsinstituttet vil i perioden mars/april gjennomføre et tokt med det formål å foreta estimering av vesterisbestanden av klappmyss. (Tore Haug vil orientere nærmere om formålet og gjennomføringen av toktet.)

Tilråding

TAC for grønlandssel og klappmyss i Vesterisen for 2006 ble behandlet på møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i tidsrommet 30. oktober – 4. november 2006. Anbefalt TAC for grønlandssel er 31.200 ett år og eldre grønlandssel og 0 kvote av klappmyss.

Fiskeridirektøren viser til møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon og tilrå at TAC for grønlandssel settes til 31.200 ett år og eldre dyr og at TAC for klappmyss settes til 0.

3.1.2 Fangst av ikke-diende selunger.

Fiskeridirektøren legger til grunn at Fiskeri- og kystdepartementet vil opprettholde forbudet mot fangst av diende selunger også i 2007, men at det som i 2006 vil bli adgang til å drive fangst på ikke-diende unger av grønlandssel.

Tidligere års definisjon av diende unge av grønlandssel ble videreført i 2006. Dette innebærer at en unge av grønlandssel i Vesterisen var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjonen ikke var forbudt å ta en unge som diet etter denne dato.

Fiskeridirektøren foreslår å ha samme definisjon av diende unger av grønlandssel som i 2006.

3.1.3. Fangstperioder.

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon tilrå at fangsten av grønlandssel kan foregå i perioden 1.- 10. april og avsluttes innen 30. juni.

Fiskeridirektøren foreslår at fangst av ikke-diende unger av grønlandssel kan foregå fra 10. april med avslutningsdato 30. juni.

3.2. ØSTISEN.

Etter forhandlingene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon har norske fartøy til disposisjon en kvote på 10.000 grønlandssel i Russlands økonomiske sone i 2007. Fangsten

kan som i fjor foregå i tidsrommet 23. mars – 15. mai. Forbudet mot fangst av diende unger og hunner i kastelegrene videreføres.

4. DELTAKELSE I SELFANGSTEN I 2007.

4.1. VILKÅR FOR DELTAKELSE I FANGSTEN

Fiskeri- og kystdepartementet vil fastsette årlig forskrift om adgang til å delta i fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 2007. Det legges til grunn at vilkårene for deltakelse blir en videreføring fra tidligere år, nemlig krav om merkeregistrert fartøy som er egnet og utrustet for å drive selfangst.

Videre foreslås vilkårene om at fartøyets skipper og de av mannskapet som ikke deltok på Fiskeridirektoratets kurs for selfangere i 2006, må delta på kurs i 2007. Forslag til forskrift om deltakeradgang vil i løpet av meget kort tid bli sendt på høring til næringen.

Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at det er nye fartøy som er klare til å delta i neste års fangst og legger til grunn at deltakelsen vil bli i samme størrelsesorden som i 2006.

4.1.1 Kurs for selfangere og inspektører

Erfaringer tilsier at det fortsatt er behov for at fangstfolk og skipper gjennomgår tilstrekkelig opplæring i gjeldene regelverk, herunder særlig regler om utøvelse av fangst. Gjennomført kurs er et vilkår for å få tillatelse til å delta i fangsten.

Opplæringen vil ha hovedvekt på regler om utøvelse og gjennomføring av fangsten og avsluttes med skriftlig prøve. Inspektørene må også delta på kurset.

Fiskeridirektøren foreslår at det stilles som vilkår for deltakelse i selfangsten at skipper foruten den del av mannskapet som ikke deltok på kurs i 2006, må delta på kurs for selfangere i 2007.

4.2. Kvalitetsbestemmelser

Som kjent er det en fiskeripolitisk målsetting å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Det er derfor nødvendig å legge forholdene til rette for å gi næringen et utviklingspotensiale. Herunder er produksjon av selkjøtt et alternativ.

Fiskeridirektoratet har således gitt tillatelse til at de inspektørene som er engasjert av direktoratet og skal påse overholdelse av gjeldende bestemmelser for selfangsten, også kan autoriseres av Mattilsynet som offentlige tilsynsveterinærer. Bla av denne grunn er det nødvendig å opprettholde vilkåret om veterinærkompetanse ved engasjement som selfangstinspektør.

Fiskeridirektoratet har nedlagt et tidkrevende arbeid i forbindelse med engasjement av veterinærer som selfangstinspektører. I 2006 viste dette seg spesielt vanskelig. Det var således ett fartøy som ikke fikk veterinær som inspektør og derfor ikke fikk utført kjøttkontroll om bord i fartøyet.

Dersom målsettingen om å bidra til å gi næringen et utviklingspotensiale bla i form av kjøttproduksjon skal nås, synes det nødvendig at Mattilsynet i større grad trekkes inn i dette arbeidet. Her påligger det også næringen et ansvar i form av å komme i dialog med berørte myndigheter om tiltak som bidra til å øke lønnsomheten i næringen.

5. RAPPORTEN ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL.

St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier.

I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det under henvisning til dette vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).

Fiskeridirektøren nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Rapporten ble levert Fiskeridirektøren 15. august.

Rapporten ble behandlet i Sjøpattedyrrådets møte 4. september 2006. Rådet tok saken til etterretning jf vedtak i sak 2/2006 Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert tiltak for ”Økt satsing på fangst av sel”.

Fiskeridirektøren har i henvendelse av 3. oktober 2006 oversendt rapporten til særskilt høring i Norges Fiskarlag. Fiskeridirektøren viste til at arbeidsgruppens forslag innebærer en ny forvaltningsmodell, der det gjennom langsiktig finansiering legges til rette for fartøy som kan ta vare på de produktene selfangsten gir. En videreføring av dagens forvaltningsmodell vil etter Fiskeridirektørens oppfatning kunne føre til at det ikke er mulig å øke fangsten utover den størrelsen den har ligget på de senere årene. Dersom Norges Fiskarlag ikke fant å kunne slutte seg til de foreliggende tilrådingene, ba Fiskeridirektøren om alternative forslag til forvaltningsmodeller for å øke selfangsten.

Norges Fiskarlag har i uttalelse av 30. november 2006 vist til Landsstyrets behandling av arbeidsgrupperapporten. Landsstyret uttaler at det ikke kan slutte seg til tilrådingen i arbeidsgruppens rapport, og heller ikke kan se at de foreslåtte tiltakene alene vil kunne bidra vesentlig til den nødvendige utviklingen i selfangstnæringen. Det vises til at bedre lønnsomhet i næringen må oppnås, og at dette forutsetter økt fangsteffektivitet og større fangstvolum. I tillegg må verdien av selen økes. Etter Norges Fiskarlags oppfatning vil en ordning med avgiftsfinansiert selfangst utelukkende medføre at ansvaret for å subsidiere fangsten ble flyttet fra staten til fiskerinæringen.

Rapporten med høringsuttalelsen vil i løpet av kort tid oversendes Fiskeri- og kystdepartementet. Fiskeridirektøren vil slutte seg til tilrådingene i arbeidsgruppens rapport og understreke behovet for at det nå legges til rette for en endring av selfangsten, dersom

målsettingen om en livskraftig næring skal nås. Fiskeridirektøren ser det som naturlig at fiskerinæringen bidrar til realisering av disse målene.

Det bør likevel presiseres at denne rapporten omhandler næringens rammebetingelser. Parallelt bør således arbeidet med å få til økt verdiskaping av produktene fortsette.

Rapporten ”Økt satsing på fangst av sel”, kopi av Fiskeridirektørens henvendelse til Norges Fiskarlag samt uttalelse derfra følger vedlagt.(//).

RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE SOM HAR VURDERT TILTAK FOR ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL.

St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) (Sjøpattedyrmeldingen) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Videre er det en uttalt målsetting å øke fangstuttaket ut fra et flerbestandsperspektiv.

I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det under henvisning til Stortingsmeldingen vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).

Fiskeridirektøren nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Gruppen har vurdert og skissert tiltak for å øke fangst av grønlandssel i Vesterisen, som kan iverksettes for å gi næringen langsiktige og stabile rammebetingelser.

Arbeidsgruppen avga sin rapport til Fiskeridirektøren 15. august d.å.

Rapporten ble forelagt Sjøpattedyrrådet til uttalelse i møtet 4. september d.å. Rådet tok rapporten til orientering.

De deltakende fartøyene er som kjent sterkt subsidierte, og den økonomiske støtten utgjør hoveddelen av fangstinntektene. De gamle selfangstfartøyene er modne for utskifting eller betydelig oppgradering. Imidlertid gir ikke økonomien i næringen i dag grunnlag for lønnsomme investeringer.

Som kjent er det i henhold til Sjøpattedyrmeldingen også en målsetting å få etablert en konsesjonsordning for selfangst. Fiskeridirektøren er imidlertid av den oppfatning at en konsesjonsordning alene ikke vil løse de utfordringene selfangstnæringen står ovenfor.

Deltakervilkårene i selfangsten har vært meget liberale og begrenset til krav om et egnet og utrustet merkeregistrert fartøy.

Fiskeridirektøren vil imidlertid understreke behovet for at det så snart som mulig søkes iverksatt tiltak som kan bidra til en endret utvikling både for så vidt gjelder lønnsomhet og fangstuttak. Som kjent har det i en årrekke vært vurdert ulike tiltak for å søke å tilrettelegge for en lønnsom selfangstnæring, herunder har det vært særlig fokus på fangsteffektiviserende tiltak, markedsrettede forhold osv. I den grad slike tiltak har vært iverksatt har de ikke fått den ønskede effekten verken på fangstuttaket eller på lønnsomheten.

Fiskeridirektøren anser arbeidsgruppens rapport i denne sammenheng som et viktig bidrag i arbeidet med å utvikle en selvfinansierende næring basert på bærekraftig forvaltning av bestandene. I tillegg vil en understreke nødvendigheten av at innsatsen nå rettes mot andre områder enn det som tidligere har vært forsøkt. Etter Fiskeridirektøren oppfatning er dette avgjørende for at næringen skal kunne overleve.

Arbeidsgruppens forslag til en revitalisering av selfangsten innebærer en ny forvaltningsmodell der en gjennom en langsiktig finansiering legger til rette for fartøy som kan ta vare på de produktene selfangsten gir. Fiskeridirektøren anser dette som nødvendig, og frykter at en videreføring av dagens forvaltningsmodell vil føre til en forvitring av selfangsten, der en ikke evner å øke fangsten utover den størrelsen den har ligget på de seinere år.

Rapporten "Økt satsing på fangst av sel" oversendes herved Norges Fiskarlag til uttalelse. Fiskeridirektøren håper at Norges Fiskarlag kan slutte seg til arbeidsgruppens forslag. I den grad så ikke er tilfelle, vil Fiskeridirektøren be om fiskarlagets forslag til alternative forvaltningsmodeller for å øke selfangsten. Vi ber om at uttalelsen sendes Fiskeridirektoratet innen 22. november d.å.

Med hilsen

Lisbeth Plassa
Seksjonssjef

Hild Ynnesdal
rådgiver

ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL

*Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt
av Fiskeridirektøren*

Bergen, 15 august 2006

Oppnevning og mandat

På møte 8. og 9. november 2005 fattet Sjøpattedyrrådet følgende vedtak:

” Sjøpattedyrrådet tilrår at Fiskeridirektoratet etablerer en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen, herunder Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen skal komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).”

På bakgrunn av dette nedsatte Fiskeridirektøren en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget¹, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Leder i gruppen har vært Per Sandberg, Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen har hatt to møter, tirsdag 21. februar og onsdag 10. mai.

Bergen, 15. august 2006

Reidar Nilsen
Norges Fiskarlag

Jens Petter Kraknes
Norges Fiskarlag

Jørn Pedersen
Norges Fiskarlag

Thomas Langeland
Fiskeri- og kystdepartementet

Tore Haug
Havforskningsinstituttet

Per Sandberg
Fiskeridirektoratet

Hild Ynnesdal
Fiskeridirektoratet

Hans Solen
Fiskeridirektoratet

Modulf Overvik
Fiskeridirektoratet

Atle Birkeland
Fiskeridirektoratet

---

¹ Sametinget har ikke hatt anledning til å delta på arbeidsgruppens møter, men gitt et innspill som følger som vedlegg til rapporten. Jørn Pedersen deltok kun på første møte, mens Thomas Langeland og Atle Birkeland kun deltok på siste møte.

Innhold

1.	Innledning.....	25
2.	Bestands og fangstgrunlaget for grønlandssel i Vestisen.....	26
2.1	Forslag til beskatningsstrategi.....	28
3.	Rammebetingelser for økt selfangst.....	28
3.1	Antall fartøy som bør delta i selfangsten	29
3.2	Kvotebonus i andre fiskeri	30
3.3	Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst.....	31
3.4	Forskning og overvåking.....	32
4	Konklusjon	32
	Referanser.....	34
	Vedlegg	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1. Innledning

I St.meld. nr 27, Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004), understrekes myndighetenes målsetting om å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier². Videre heter det at arbeidet med å etablere en økosystembasert forvaltning av våre sjøpattedyrbestander er en prioritert oppgave.

Angående det siste drøftet Stortingsmeldingen fire ulike forvaltningsmodeller for sjøpattedyr:

- 1) Sette nullkvoter og la økosystemets bæreevne regulere bestandene.
- 2) Videreføre dagens forvaltning.
- 3) Øke uttaket av bestandene innenfor rammen av tradisjonell enbestandsforvaltning.
- 4) Forvalte bestandene av sjøpattedyr ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime.

Stortingsmeldingen karakteriserer dagens forvaltning (2) av grønlandssel og klappmyss som følger: *"Dagens fangstnivå antas ikke å ha vesentlig bestandsregulerende effekt og kan derfor ikke begrunnes ut fra hensynet til andre ressurser"*³. Dersom hensynet til andre ressurser tillegges vekt bør altså fangsten opp på et høyere nivå, og det anbefales at en legger til grunn en kombinasjon av forvaltningsmodell 3 og 4.

For å kunne realisere en slik økning av selfangsten er det behov for å få på plass to rammebetingelser.

1. For det første må en ha kunnskap om hvor store selbestandene bør være for at de på den ene siden kan anses som bærekraftige og på den andre siden kan gi et maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr. På basis av slik kunnskap forventer en å kunne sette nye og høyere fangstkvoter i en nedbyggingsperiode, hvoretter kvotene justeres til nye likevektsnivå etter nedbyggingsperioden er over.

2. For det andre må de økonomiske rammebetingelsene for fangsten være slik at denne kan foregå uten offentlige subsidier. Som kjent har ikke verdien av produktene fra selfangsten vært høy nok til at fangsten i seg selv har gitt god lønnsomhet. Dersom fangsten skal økes og hensikten bak dette er hensynet til andre ressurser, er det ikke urimelig om fartøyene som deltar i selfangsten kompenseres av den øvrige fiskeflåten, enten gjennom kvoter eller finansielt.

Begge spørsmålene reiser strategiske problemstillinger, og arbeidsgruppen har valgt å konsentrere seg om disse. Det fokuseres derfor på hvordan en kan løse disse for fangst på en selbestand. Til tross for at grønlandssel i Østisen antas å være en viktigere predator på våre kommersielle fiskebestander enn grønlandssel i Vestisen, har arbeidsgruppen valgt å drøfte problemstillingene med sistnevnte som eksempel. Dersom Fiskeridirektøren kan støtte arbeidsgruppens konklusjoner på de strategiske spørsmål vil det være behov for å ta arbeidet videre. En tenker da på mer operative retningslinjer for gjennomføring av økt fangst, herunder hvilken oppskalering av fangst som vil være ønskelig samt krav til gjennomføring av fangsten. En kan også vurdere om arbeidsgruppens forslag kan anvendes for bestanden av

---

² Punkt 5.3.1.1.2, side 73 i St.meld nr 27 (2003/2004)

³ Punkt 4.2.2, side 60 i St.meld nr. 27 (2003/2004)

Grønlandssel i Østisen., men forvaltning av denne bestanden reiser ytterligere problemstillinger som en i så fall vil måtte komme tilbake til.

Som et ledd i å få mer stabile rammevilkår har det de senere år vært arbeidet med å få på plass en konsesjonsordning for selfangstnæringen. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke drøftet dette spørsmålet særskilt.

Arbeidsgruppen startet med å se på bestands- og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen og gikk deretter inn på rammebetingelsene som bør endres for å gjøre fangsten lønnsom. Til sist ble det drøftet hvordan rammebetingelsene kunne iverksettes.

2. Bestands og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen

Bestanden av ett år gamle og eldre grønlandssel i Vestisen ble i 2005 beregnet til å ligge mellom 425,000 og 845,000 med et punktestimert på 618,000 dyr. Den fangsten som er beregnet å holde bestanden på dagens nivå (likevektsfangsten) er 31,200 ett år gamle og eldre dyr (1+ dyr)⁴. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil den årlige likevektsfangsten bestå av 36,700 unger og 12,600 1+dyr⁵.

ICES anslår at dersom en øker fangsten til det dobbelte av likevektsfangsten (62,400 1+dyr) og holder denne fast i 10 år, vil bestanden etter en slik periode ha blitt redusert til ca 55% av dagens nivå. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil likevektsfangsten bestå av 73,400 unger og 25,200 1+dyr. Bestanden vil i et slikt tilfelle bli redusert til 45% av dagens nivå (etter 10 år).

Til hvilket nivå, og med hvilken hurtighet, bestanden bør reduseres vil være avhengig av flere forhold:

- Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk

I Stortingsmelding om Norsk Sjøpattedyrpolitikk er det gjengitt beregninger av grønlandsselens konsum av ulike byttedyr bestander⁶. Disse beregningene tyder på at grønlandsselen i Østisen sitt konsum av byttedyr ligger på over 3 millioner tonn pr år. For de kommersielt viktige fiskebestandene lodde, sild og torsk er det årlige konsumet for denne bestanden beregnet til mellom 0.7 og 1.1 million tonn pr år. Kunnskapsgrunnlaget for hva Grønlandsselen i Vestisen konsumerer anses å være svakere, men vi har forskningsdata som viser at grønlandsselen i Vestisen drar på beitevandring til Barentshavet.

Selv om det er dokumentert at selen er en stor predator erkjenner arbeidsgruppen at det er store mangler i kunnskapsgrunnlaget om selens diett. En kan eksempelvis ikke beregne hvor mye større våre viktigste fiskebestander ville ha blitt ved å redusere bestandene av sjøpattedyr. Reduksjon av en selbestand kan føre til at en annen selbestand, eller en annen fiskebestand, utnytter den biomassen som selbestanden nå utnytter.

Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk, og hvilken gevinst en kunne ha høstet ved å redusere selbestandene, er det derfor vanskelig å kvantifisere. Til tross for dette mener

⁴ Ett år og eldre dyr benevnes ofte som "1+ dyr", eller bare "1+".

⁵ Se Haug (2005)

⁶ Se tabell 3.6 på side 44 i Stortingsmelding nr 27 (2003/2004).

arbeidsgruppen at en reduksjon av selbestandenes størrelse vil ha en positiv effekt for kommersielle fiskebestander, og at dette over tid vil gi et bedre fangstgrunnlag enn om selbestandene ikke blir redusert.

- Økonomien i selfangsten

Arbeidsgruppen understreker nødvendigheten av at en får størst mulig verdi ut av selfangsten. Dette innebærer at en får størst mulig verdi ut av skinn, kjøtt, spekk og andre produkter som selfangsten måtte generere⁷. Selv om bestanden av grønlandssel i Vestisen p.t. er av en størrelse som åpner for høye kvoter mener arbeidsgruppen at en bør være varsom med kraftige endringer i fangst fra år til år.

- Kunnskapsgrunnlaget om fangstmuligheter på kort og lang sikt

Som nevnt forventer ICES at en ved å ta to ganger likevektsfangst gjennom en 10 års periode kan halvere bestanden av grønlandssel i Vestisen. Hva som vil være likevektsfangsten etter en slik bestandsnedbygging vil være usikkert ettersom veksthastigheten i bestanden kan endres når bestanden er blitt lavere. Det er like fullt en risiko for at likevektsfangsten etter en bestandsnedbygging vil være betydelige lavere enn fangsten i nedbygingsperioden.

Hensyn tatt til ovennevnte forhold mener arbeidsgruppen en må legge til grunn et fangstuttak som reduserer bestanden av grønlandssel i Vestisen, men som samtidig ikke legger opp til store endringer i kvoter/fangstuttak fra år til år.

Arbeidsgruppen tar til etterretning at den felles NAFO/ICES' arbeidsgruppe for grønlandssel og klappmyss (WGHARP) har utviklet et rammeverk for føre-var forvaltning av selbestander. Rammeverket skiller mellom data-rike og data-fattige bestander. For data-rike bestander, som bestanden av grønlandssel i Vestisen for tiden er karakterisert som, er rammeverket bygget rundt fire referansepunkt. Disse er:

$N_{\max}$	Maksimal størrelse på bestanden
N_{70}	70% av maksimal størrelse på bestanden
N_{50}	50% av maksimal størrelse på bestanden
$N_{\lim}$	30% av maksimal størrelse på bestanden

N_{70} og N_{50} er begge å betrakte som føre-var punkter mens $N_{\lim}$ er å betrakte som et grensepunkt. WGHARP har ikke noe forslag til ressursuttak dersom en selbestand er større enn N_{70} . Bestanden anses da å være i god forfatning og forvalterne må i et slikt tilfelle kunne bestemme uttaket uavhengig av biologisk rådgiving. Men dersom bestanden er mindre enn 70% av maksimal størrelse foreslår WGHARP at kvoteuttaket må være så lavt at bestanden på sikt vil komme over N_{70} . Dersom bestanden er mindre enn 50% av maksimal størrelse, skal det årlige uttaket medføre at bestanden på forutsigbar sikt kommer over N_{70} . Og endelig – dersom bestanden er lavere enn $N_{\lim}$, altså mindre enn 30% av maksimal størrelse, bør bestanden fredes.

---

⁷ For en gjennomgang av verdiskapingspotensial i selfangsten vises det til en rekke rapporter og utredninger, se blant annet Angelsen (1996), Fiskeriforskning (1997), Senja Maritime Kompetanse (2000), Bedriftskompetanse (2001), Fiskeridepartementet (2001), Haug og Vaskinn (2003) og FHF og Innovasjon Norge (2005).

Den innebygde målsettingen i rammeverket til WGHARP er at selbestandene skal være på minst 70% av maksimal bestandsstørrelse, altså større enn N_{70} . Dette innebærer at WGHARP ikke anser N_{70} for å være et målpunkt. Fiskeridepartementet har tidligere (i 1999) bedt ICES om å beregne hvilken bestandsstørrelse som vil gi maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr fra de ulike selbestandene. Et slikt målpunkt er imidlertid p.t. ikke beregnet av ICES, og forvaltningen kjenner derfor ikke til hvilken bestandsstørrelse som vil gi et maksimalt langtidsutbytte i antall dyr.

I mangel av dette, og med føringene som er lagt i Sjøpattedyrmeldingen der det sies at bestandene av sjøpattedyr skal forvaltes ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime, anser arbeidsgruppen N_{70} som det mest fornuftige målpunkt. Dette vil sørge for en reduksjon i selbestanden samtidig som bestanden er på et bærekraftig nivå. Det er ikke urimelig å anta at dagens bestandsnivå for grønlandssel i Vestisen (618,000 dyr) tilsvarer N_{max} . Med rammeverket utviklet av WGHARP vil den innebygde målsettingen dermed være å ha en bestandsstørrelse på 432,600 dyr (N_{70}).

Med et slikt utgangspunkt vil arbeidsgruppen foreslå følgende beskatningsstrategi:

2.1 Forslag til beskatningsstrategi

Det langsiktige bestandsmål for grønlandssel i Vestisen foreslås satt til 430,000 dyr. Avhengig av bestandsstørrelse settes den årlige totalkvote som følger;

Bestandsstørrelse (1+)	Årlig totalkvote
Større enn 430,000	2,0*likevektsfangst
Mellom 300,000 og 430,000	0,75*likevektsfangst
Mellom 200,000 og 300,000	0,5*likevektsfangst
Under 200,000	0 (fredning)

Ved bestandsnivå over 430,000 dyr skal den årlige totalkvote likevel ikke endres med mer enn 25% fra fangsten foregående år, mens en slik begrensning ikke gjøres gjeldende ved bestandsnivå under 430,000 dyr. Beskatningsmønsteret skal være som i de foregående år. Dette innebærer at 25% av fangsten skal bestå av 1+ dyr mens 75% av fangsten skal bestå av ungdyr.

Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.

3. Rammebetingelser for økt selfangst

Foruten høyere kvoteanbefalinger (se over) er det grunnleggende problemet for selfangsten mangel på lønnsomhet. Løsningene som har vært foreslått for å øke selfangsten kan grovt sett deles i to grupper:

- Verdiskapingen i selfangsten bør økes.
- Selfangsten bør subsidieres med finansielt tilskudd eller rettigheter i fiskeri.

Tiltak for å øke verdiskapingen i selfangsten har allerede vært gjenstand for en omfattende drøfting, se referanseliste. Vi skal derfor ikke utdype dette ut over at arbeidsgruppen anser det

som grunnleggende at verdiskapningen i selfangsten er høyest mulig. Dette innebærer at støttetiltakene bør innrettes slik at fangsten er rettet mot dyr som gir høy fangstverdi.

Argumentet for å subsidiere selfangsten finnes i selens rolle som predator i økosystemet. Som nevnt over er ikke kunnskapsgrunnlaget godt nok til at en kan beregne gevinsten (gjennom økt fangst i fiskeriene) av å redusere selbestanden fra dens nåværende nivå. Selv om altså en slik gevinst ikke lar seg beregne, mener arbeidsgruppen at en nedbygging av selbestandene vil bidra positivt til fiskebestandene, noe den øvrige fiskerinæring vil dra nytte av.

En sentral faktor vil være hvor mange fartøy den forannevnte beskatningsstrategi krever. Dette vil bli drøftet først. Deretter drøftes to ulike typer rammebetingelser for å få iverksatt selfangsten.

3.1 Antall fartøy som bør delta i selfangsten

Som nevnt er arbeidsgruppen av den oppfatning at selfangsten må utføres med sikte på størst mulig verdiskaping av selve fangsten. Dette innebærer at selfangsten i stor grad bør fokusere på ungefangst (75% i henhold til beskatningsstrategien beskrevet under punkt 2.1).

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Snitt fangst pr fartøy:							
Østisen	6 357	5 200	4 696	5 298	-	3 502	5 012
Vestisen	7 096	3 410	3 339	3 780	3 687	2 748	1 734
Snitt fangst alle fartøyer	6 850	4 007	3 565	4 286	3 687	3 071	2 827

Tabell 1 Gjennomsnittlig fangst pr fartøy som deltok i selfangsten 2001 – 2006.

Tabell 1 viser at gjennomsnittsfangsten pr fartøy som har deltatt i Vestisen i perioden 2000 til 2006 har ligget på mellom 7,000 og 1,700 dyr, men antall turer og lengden på disse har variert. Høyeste samlede fangst ett av disse årene har vært på 14,000 dyr. Dersom en skal realisere en beskatningsstrategi med en årlig fangst opp mot nærmere 100,000 dyr (73,400 unger og 25,200 1+ dyr) må fangsttinsatsen opp på et helt annet nivå. Dette kan enten skje ved at antall fartøy i fangsten økes eller gjennom å øke fangsteffektiviteten til det enkelte fartøy.

Sjøpattedyrmeldingen tar utgangspunkt i at et moderne selfangstfartøy bør kunne fangste 10,000 dyr pr tur og gjennomføre to turer pr sesong, altså 20,000 dyr pr fartøy. Et slikt fartøy vil da være ca 3 ganger så effektivt som det selfangsten var i 2000 og 8 ganger så effektive som den var i 2005. Selv med en slik høy fangsteffektivitet ville det være behov for 5 fartøy for å gjennomføre en fangsstrategi som nevnt over.

Antall dyr som et fartøy vil kunne fange i løpet av en sesong vil også være begrenset av sesongens lengde, og det er derfor ikke urimelig om det er behov for flere fartøy enn 5 i Vestisen. Hvorvidt det i så tilfelle er behov for nybygg eller modifisering av enten tidligere selfangere eller fiskefartøy tar arbeidsgruppen ikke stilling til. Det sentrale er at aktuelle skuter kan utføre fangsten i henhold til målsettingene. Utover det vil det være forretningsmessige prinsipper som avgjør hvilke aktører som skal inn i selfangsten (herunder kostnad, kompetanse og evne til å gjennomføre oppdraget på en sikker måte).

Dersom fremtidige bestandsberegninger bekrefter det bestandsnivå som er nevnt foran vil altså en fangst i henhold til foreslått beskatningsstrategi innebære ca 100,000 dyr pr år i en nedbyggingsfase. Hensyn tatt til at fangstsesongen er kort og at en har som målsetting å øke

verdiskapningen i selfangsten gjennom å ta vare på produktene fra denne, innebærer dette at en slik fangst vil kreve oppbygging av en stor fangstkapasitet. Dette vil kreve betydelige grunnlagsinvesteringer og i den grad fartøyene ikke kan utnyttes til andre formål resten av året vil dette bli meget dyrt. Deler av fangstkapasiteten kan også bli overflødig etter nedbygingsperioden er over.

En står derfor overfor et strategisk valg med hensyn til antall fartøy som er nødvendig i selfangsten. En oppbygging av en stor fangstkapasitet kan bidra til en rask nedbygging av bestanden, men dette vil samtidig være meget kostnadskreven. En lavere fangstkapasitet vil naturligvis senke kostnadene, men det vil da være større risiko for at en ikke klarer å fangste særlig utover likevektsnivå og dermed heller ikke klarer å redusere selbestandene.

Arbeidsgruppen legger vekt på nødvendigheten av å øke selfangsten. Om en av hensyn til kostnadene med dette velger en fangstkapasitet (antall fartøy) som er lavere enn det vårt forslag til beskatningsstrategi tilsier, innebærer dette bare at en går saktere mot målet.

3.2 Kvotebonus i andre fiskeri

I Stortingsmelding.nr 27 om Norsk Sjøpattedyrpolitikk går en inn for at kvotebonus skal kunne tildeles fartøy som driver fiske i kombinasjon med selfangst. Kvotebonus kan ytes i form av nytildelinger av fisketillatelse (konsesjonsbelagte eller deltakerregulerte fiskerier) eller økte kvoter i fiskerier hvor de aktuelle fartøyene allerede har konsesjon/adgang.

Deler av arbeidsgruppen pekte på at kongekrabbe utenfor territorialgrensen i området fra Russergrensen til 26 grader østlig lengde kan være et alternativ i så måte. Sametinget signaliserte imidlertid motstand mot dette.

Fordelen med en kvotebonus i forhold til årlige subsidier ligger i langsiktigheten. Denne langsiktigheten vil være viktig for aktører som ønsker å investere i selfangstfartøy. For øvrig pekte flere representanter i arbeidsgruppen på de praktiske problemene med å gi kvotebonus til fartøy som deltar i selfangsten;

Deltakelse

Når det gjelder spørsmålet om fremtidig deltakelse i selfangst, vil det være naturlig å vurdere fartøy som tidligere har deltatt i fangst. I tillegg kan fartøy som ikke tidligere har deltatt i fangst være potensielle deltakere. Det foreligger p.t. ikke en konsesjonsordning for selfangst og spørsmålet om deltakelse vil følgelig kunne by på store organisatoriske utfordringer.

Kvotegrunnlag

Med mindre kvotebonusen kan hentes fra "nye" fiskerier hvor kvotene ikke allerede er fordelt, vil den måtte tas fra tradisjonelle fiskerier. Det er ulikt syn i fiskerinæringen på hvilke fiskeri kvotebonusen kan hentes fra, se email fra Sametinget og brev fra Fiskebåtrederne Forbund (begge vedlagt). Det vil med andre ord være organisatorisk krevende å fastlegge fra hvilke fiskeri kvotebonusen skal hentes.

Varighet og vilkår

For å ivareta hensynet bak kvotebonusordningen, nemlig å stimulere til økt fangst, må fangsten gjennomføres før bonusen kan benyttes. Vanskelige fangstforhold kan imidlertid bidra til at en ikke makter å ta fastsatt antall dyr, og vilkårene for når en skal gi kvotebonus vil derfor måtte avklares på forhånd.

Som nevnt er hensikten med kvotebonus at en skal redusere predatorpresset på andre fiskebestander slik at disse kan vokse og gi opphav til økt fangst. Det vil imidlertid være slik at både effekten av selfangsten vil være usikker samtidig som fiskebestander av naturlige årsaker vil variere. I perioder hvor kvotegrunlaget i andre fiskeri er lavt vil en forvente at kvotebonusordning i selfangsten vil komme under press.

Økonomisk effektivitet

Selfangst og fiskeri er i utgangspunktet to forskjellige næringer, med ulike krav til fartøy og kompetanse. Dette gjenspeiler også mannskapssituasjonen om bord på fangstfartøyene, hvor deler av mannskapet ikke har fiskerifaglig bakgrunn. Mange av de nåværende selfangere har imidlertid annen næringsutøvelse og fritidsaktiviteter knyttet til jakt og fangst. Av fartøy som har deltatt i selfangsten de seinere år er det også bare ett som driver både selfangst og fiskeri. Dette kan være et signal om at kombinasjonen fiskeri og selfangst ikke er økonomisk regningssvarende. En ordning med kvotebonus forutsetter imidlertid at de deltakende fartøy driver fiskeri og selfangst i kombinasjon selv om dette ikke nødvendigvis er optimalt verken med hensyn til valg av fartøy, mannskap på fartøyet eller økonomien i selskapet.

3.3 Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

Som et alternativ til kvotebonus drøftet arbeidsgruppen en avgiftsfinansiert selfangst. En slik modell forutsetter at det legges en årlig avgift på det ordinære fisket og at denne avgiften anvendes til å støtte selfangsten. Deler av arbeidsgruppen viste til at det er et samfunnsansvar å få iverksatt økt selfangst, og mente følgelig at Staten burde finansiere tiltaket. Et tredje alternativ vil være en samfinansiering mellom næring og myndigheter. Modellen kunne vært organisert som følger:

1. Det legges en årlig avgift på førstehåndsomsetning av fisk. Hvis denne avgiften er på 0.5% av fangstverdien vil den, med en årlig fangstverdi på 10 milliarder kroner, gi et avgiftsgrunnlag på 50 millioner kroner.
2. Det opprettes en stiftelse som får i ansvar å forvalte midlene. Redere som ønsker å delta i selfangsten søker stiftelsen om langsiktig finansiell støtte til deltakelse. Basert på en spesifisering av hvordan selfangsten skal gjennomføres (utøvelse, fangstmønster og ivaretagelse av kvaliteten på produktene) avgjør selskapet som forvalter midlene hvem som skal drive selfangst.
3. Det opprettes et styre for stiftelsen med representanter for næring, forskning og forvaltning. Styret utarbeider spesifiserte retningslinjer for utøvelse av fangsten, og får ansvar for at fangsten gjennomføres i henhold til disse retningslinjene.
4. I den grad midlene ikke anvendes vil de bli tilbakebetalt til fiskerne.

Spørsmålet om å delegere vedtakskompetanse til en stiftelse vil imidlertid bero på en tolkning av den aktuelle lovhjemmelen, som i dette tilfellet vil være lov 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Myndighet til å fatte vedtak etter denne loven er i utgangspunktet tillagt Fiskeri- og kystdepartementet, og senere delegert til Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppen tar ikke stilling til om det foreligger hjemmel til å delegere relevant myndighet til en stiftelse. Et alternativ vil imidlertid eventuelt være at en stiftelse/nemnd får adgang til å gi innstilling etter linjer som skissert ovenfor, til kompetent forvaltningsmyndighet.

3.4 Forskning og overvåking

Sjøpattedyr har generelt en langt lavere veksthastighet enn våre kommersielt utnyttede fiskebestander, og ungeproduksjonen kan år om annet bli sterkt redusert grunnet naturlige årsaker. I de senere år, der fangsten av grønlandssel i Vestisen har vært på et så lavt nivå at den ikke har påvirket bestandens størrelse kan en si at behovet for forskning har vært begrenset.

I den beskatningsstrategi som er foreslått over er hensikten å påvirke bestandens størrelse. En slik beskatningsstrategi setter helt andre krav til forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og langsiktig avkastning enn dagens forvaltning. For at en skal følge den strategi som er foreslått må bestanden også kunne karakteriseres som ”data-rik”. Dette setter høye krav til bestandsovervåking.

4 Konklusjon

Arbeidsgruppen har drøftet tiltak som kan iverksettes for å øke fangsten av grønlandssel i Vestisen. Tiltakene er skissert på et overordnet strategisk nivå, men det vil være behov for en avklaring av om Fiskeridirektøren kan støtte disse før en eventuelt går videre med hensyn til utarbeidelse av mer konkrete retningslinjer for fangsten.

Arbeidsgruppen er i så henseende enig om følgende;

Bærekraftig fangst

- Fangstkvoter bør følge en på forhånd fastsatt fangststrategi. Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.
- En økt selfangst vil kreve bedre forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og fremtidige avkastningsmuligheter.

Høyest mulig fangstverdi

- Fangsten av grønlandssel i Vestisen må rettes mot dyr som gir høyest mulig verdiskaping. Den tradisjonelle fordeling av fangsten på 75% ungdyr og 25% 1+ dyr bør opprettholdes.
- Fartøyene må være moderne og ha mulighet for å ta vare på produktene fra selfangsten.

Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

- Heller enn å benytte kvotebonus som et middel til å bedre lønnsomheten i selfangsten, vil arbeidsgruppen foreslå bruk av avgifter. Deler av arbeidsgruppen mener avgiften kan legges på førstehåndsomsetning av norsk fiske, mens deler av arbeidsgruppen mener det er et statlig ansvar å finansiere økt selfangst.

Administrasjon av fangsten

- Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes en stiftelse som forvalter avgifter eller overføringene fra stat. Stiftelsen vil ha som ansvar å inngå avtale/kontrakt med fartøy som kan drive selfangst i henhold til en gitt kravspesifikasjon.
- I den grad midlene blir stående ubenyttet tilbakeføres de fiskerne/stat.

Referanser

Angelsen (1996). Rapport. Regelverksbeskrankninger i selfangstnæringen. Høgskolen i Bodø.

Bedriftskompetanse (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeridepartementet (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeri og kystdepartementet. 2003-2004. Norsk sjøpattedyrpolitikk. Stortingsmelding nr 27.

Fiskeriforskning (1997). Selfangsten. Tiltak for å bedre lønnsomheten. Rapport 9/1997.

Haug, T., og Vaskinn A. 2003. Prospects for future sealing activities in the north Atlantic. Norwegian – Russian Workshop, SevPINRO, Archangelsk, Russia, 7 September 2003.

Haug, T. 2005. Fangst og reguleringer av ishavssel. Notat til Sjøpattedyrrådets møte, Bergen 8-9 november 2005.

Fiskeri og Havbruksnæringens Forskningsfond og Innovasjon Norge: Økt selfangst I Vesterisen og Østisen inklusive Kvitsjøen. Oppsummerende rapport fra arbeidet med delprosjekter under Selprosjektet 2004.

Senja Maritime Kompetanse (2000). Prosjektrapport: ”Videreutvikling av norsk selfangst”. Industriell slaktelinje, fangsteffektiverende tiltak, miljøgifter, næringsinnhold og kvalitet.

